

**УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ
ТА ПСИХОЛОГІВ ПРАЦІ
(УАОППП)**

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ
БЮЛЕТЕНЬ
№ 2**

ГРУДЕНЬ 2008

WEB- адреса:

<http://www.uaowp.iatp.org.ua>

e-mail: uaopp@online.ua

ЗМІСТ

1. Вступне слово.

2. Наукові події в Україні:

2.1. Організація Українською асоціацією організаційних психологів та психологів праці VI та VII міжнародних тренінгів-семінарів з проблем організаційної психології.

2.2. Науково-практична конференція «Психологічні та соціально-економічні основи забезпечення організаційного розвитку освітніх організацій» (м. Біла Церква, 22-23 травня 2008 р.).

2.3. Участь членів Української асоціації організаційних психологів та психологів праці у V науково-практичній конференції з організаційної та економічної психології «Психологічні основи ефективної діяльності освітніх організацій в умовах соціально-економічних змін» (м. Запоріжжя, 9-10 жовтня 2008 р.).

3. Наукові події за кордоном.

3.1. **XXIX** Всесвітній психологічний конгрес: участь членів Української асоціації організаційних психологів та психологів праці (Берлін, Німеччина, 20–25 липня 2008 р.).

4. Публікації членів УАОППП на міжнародних конференціях.

4.1. Публікації учасників **XXIX** Всесвітнього психологічного конгресу (Берлін, Німеччина, 20–25 липня 2008 р.).

5. УАОППП зустрічає Новий рік.

5.1. Святкування Нового року.

5.2. Привітання Виконавчої дирекції УАОППП з Новорічними святами.

1. Вступне слово

Шановні колеги!

Перед вами черговий випуск (№ 2) *Інформаційного бюлетеня Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці*. Слід сказати, що вперше він видається в електронному вигляді.

Цей Інформаційний бюлетень містить інформацію про діяльність Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці в 2008 р.

Ви знайдете інформацію про наукові події в Україні, організовані УАОППП – VI та VII міжнародні тренінги-семінари з проблем організаційної психології (проведені за участю Уте Шмідт-Брассе); науково-практичну конференцію «Психологічні та соціально-економічні основи забезпечення організаційного розвитку освітніх організацій», яка відбулася у травні в м. Біла Церква на базі Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів та V науково-практичну конференцію з організаційної та економічної психології «Психологічні основи ефективної діяльності освітніх організацій в умовах соціально-економічних змін» (жовтень, м. Запоріжжя)

Окремі матеріали присвячено *XXIX Всесвітньому психологічному конгресу* (липень, Німеччина). Висвітлено участь членів УАОППП в конгресі та подано список їх публікацій.

Інформаційний бюлетень буде виходити двічі на рік і сприятиме поширенню інформації щодо діяльності УАОППП та об'єднанню її членів.

Сподіваємося, що наш Інформаційний бюлетень стане вам у нагоді. Зворотний зв'язок (ваші коментарі та рекомендації щодо вдосконалення бюлетеню) надсилайте нам на нашу пошту та телефонуйте.

З повагою –

Київ, грудень 2008 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

КАРАМУШКА Л.М., д-р психол. н., проф. (гол. ред.)
ФІЛЬ О.А., к. психол. н.
ФЕДОСОВА Г.Л., к. психол. н.
КРЕДЕНЦЕР О.В.
КОВАЛЬЧУК О.С.
ТЕРЕЩЕНКО К.В.
ІВКІН В.М.

2. Наукові події в Україні

2.1. Організація УАОППП VI та VII міжнародних тренінгів-семінарів з проблем організаційної психології

Міжнародне співробітництво українських організаційних психологів, яке триває впродовж десяти років, з колегами з країн Західної Європи стало регулярним, і коло його учасників значно розширилось. Окрім участі представників української науки в міжнародних форумах (тільки останніми роками можна відмітити XII та XIII Європейські Конгреси з організаційної психології та психології праці в Стамбулі (2005 р.) та Стокгольмі (2007 р.), IX (2005 р.) та X (2007 р.) Європейські конференції з організаційної психології та охорони здоров'я. Останній із названих заходів був проведений у Києві і організований лабораторією організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, УАОППП спільно з Європейською мережею організаційних психологів та психологів праці (European Network of Organizational Psychologists – ENOP) та ін.). Можна також назвати і навчання українських психологів за кордоном, видавничу діяльність (саме в Україні друкуються «Інформаційний бюлетень» («Newsletter») ENOP, а також «Інформаційний бюлетень» («Newsletter») Дивізіону № 1 Міжнародної асоціації прикладної психології (International Association of Applied Psychology – IAAP), редактором яких є професор, доктор психологічних наук Л.М. Карамушка), публікації в зарубіжних наукових виданнях.

Низку заходів із залученням зарубіжних учених було проведено в Україні. Так, у травні 2004 р. на запрошення УАОППП до Києва прибули три провідних фахівця з організаційної та психології праці – професори *Бернард Вілперт* (Німеччина), *Хосе-Марія Пеїро* (Іспанія) та *Вінсан Рогар* (Франція), які провели науково-проактивний семінар, під час якого було прийнято «Програму розвитку організаційної психології, психології праці та економічної психології в Україні в контексті Європейської інтеграції (2004-2014 рр.)». Наступного, 2005 року, учасники Міжнародного семінару, який стосувався досвіду впровадження Болонського процесу в країнах Західної Європи, могли спілкуватися із запрошеними представниками університетської науки – професорами *Люком Хагендоорном* та *Едвіном Поппе* з Нідерландів та *П'єранджело Пері* з Італії.

У листопаді 2005 р. пройшов Міжнародний тренінг-семінар «Формування команди», який провела пані *Уте Шмідт-Брассе* (*Ute Schmidt-Brasse*) з Німеччини. Західноєвропейський фахівець є автором програми «Інтегративний, організаційний, командний та особистісний розвиток; Коучинг; Міжкультурне консультування», що триває під егідою PSYCON (фірми, яку очолює *У. Шмідт-Брассе*). Зазначимо, що тренінг викликав потужний позитивний резонанс серед його учасників і бажання продовжити навчання у сфері актуальних аспектів організаційної психології надалі. На

запрошення УАОППП та особисто *Людмили Карамушки*, яка співпрацювала з *У. Шмідт-Брассе* та кандидатом психологічних наук, старшим науковим співробітником *Оленою Філь* у міжнародних проектах, у травні 2008 року практичний психолог прибула з родиною до Києва (До речі, пані Уте в Києві вже втретє. Окрім візитів з метою проведення тренінгів, *У. Шмідт-Брассе* була учасницею X Європейської конференції з організаційної психології та охорони здоров'я 5-8 жовтня 2007 р.).

Під час перебування в Києві, окрім основної (тренерської) діяльності, пані *Шмідт-Брассе* зустрілася з представниками Посольства Німеччини для обговорення майбутнього співробітництва та напрямків взаємодії. Того ж дня вона взяла участь у засіданні одного із київських Ротарі-клубів, де встановила контакти з представниками української інтелектуальної еліти. Наступного дня пані *Шмідт-Брассе* відвідала декілька історичних пам'яток (Золоті Ворота, Софіївський собор, Михайлівський Золотоверхий монастир, Андріївську церкву, Києво-Печерську Лавру та ін.), Музей народної архітектури та побуту в с. Пирогово та здійснила подорож Дніпром на теплоході.

16 травня відбувся VI Міжнародний тренінг-семінар «Робота з конфліктами» («Dealing with Conflicts»). Окрім співробітників лабораторії організаційної психології, її аспірантів та наукових кореспондентів, у ньому взяли участь представники декількох регіонів України, які працюють у сферах науки, освіти та бізнесу (Алчевськ, Дніпропетровськ, Кам'янець-Подільський, Сімферополь, Київ, Київська обл. та ін.).

Слід підкреслити, що інформаційно-пізнавальна частина презентації У. Шмідт-Брасе вміщувала декілька смислових блоків. Після визначення поняття було представлено один із підходів до фаз конфлікту (фаза невротизації, фаза неврозу та патологічна фаза), детально розглянуто різні його види та запропоновано проілюструвати кожен з них у малих групах. Важливою частиною цього тренінгу-семінару був аналіз тих негативних почуттів, які виникають у випадках «холодного» та «гарячого» конфліктів, а також способів розпізнавання латентного конфлікту.

З цікавістю учасники тренінгу-семінару відповідали на запитання опитувальника Томаса-Кілмена, який вивчає п'ять типів поведінки в конфлікті залежно від орієнтації на власні інтереси респондента та орієнтації на інтереси інших людей. Їм була надана можливість порівняти свої результати

з середніми результатами, отриманими після широкомасштабного дослідження великої вибірки респондентів.

Ознайомлення з 9-ступеневою «Моделлю ескалації конфлікту» Ф. Гласла, яка включає загострення, дебати та полеміку, дії (а не слова), створення коаліцій, «втрату обличчя», переслідування тощо стане в нагоді в роботі практичних психологів у випадках беспосередньої взаємодії з людьми, які потребують конструктивного розв'язання конфліктних ситуацій. 5 кроків такої стратегії – від збору фактів (важливо при цьому розділяти людей і проблему) і до прийняття спільного рішення, що задовольняє всіх учасників конфлікту, допомагає сторонам краще почути один одного, зрозуміти відмінності позицій та використати стратегію «виграв-виграв».

Велику зацікавленість аудиторії викликало застосування інтерактивних форм навчання (рольових ігор, роботи в малих групах тощо), завдяки чому відбулося засвоєння основних понять з проблеми та набуття нових операціональних та когнітивних умінь та навичок. Так, наприклад, цікавою була робота в малих групах, спрямована на усвідомлення семантичного поля поняття «конфлікт», пов'язаних з ним почуттів, його негативних та позитивних наслідків.

17 травня близько 30 представників різних регіонів України стали учасниками VII Міжнародного тренінгу-семінару «Роль консультанта» («Consultant' Role»).

Було розглянуто взаємодію замовника консультативної послуги і психолога-консультанта та роль чіткої домовленості щодо тривалості консультації та її кінцевого результату, яка дозволить адекватно передавати та сприймати інформацію, необхідну для консультативного процесу. Консультування розглядалося як «допомога в самопомозі». Фокусом організаційного консультування в сучасній психологічній парадигмі є людина, на полегшення виконання нею певної ролі в організації і спрямований цей процес.

Пані *Шмідт-Брассе* звернула особливу увагу на встановлення інших корпоративних стратегій та створення нових корпоративних структур як важливих напрямів роботи психолога-консультанта.

Детально було розглянуто п'ять стратегій консультування. За допомогою методу роботи в малих групах учасники тренінгу вивчили особливості та специфіку кожної з названих стратегій та засвоїли негативні та позитивні риси кожної з них. Так, наприклад, найбільш оптимальними були визнані процесуальна стратегія та так звана «стратегія промоутера», які

спрямовані на активізацію усвідомлення клієнтом проблеми та самостійний його вибір найбільш вдалої альтернативи організаційної поведінки. Такі стратегії тісно пов'язані з коучингом і відрізняються тривалим застосуванням і високою ефективністю.

Як і на попередньому тренінгу-семінарі, увагу було сконцентровано на тих почуттях і станах, які блокують роботу окремих представників менеджменту і персоналу, а також організації в цілому. Було представлено схеми Леланда Р. Бомона (2007 р.), розуміння яких полегшує роботу з такими негативними феноменами, як звинувачення, провина, страх та «токсичний сором», які можуть виникати як у керівників, так і у підлеглих за певних організаційних обставин. У. Шмідт-Брассе наголосила на важливості емоційної компетентності як необхідної складової загальної компетентності організаційного психолога.

Наприкінці тренінгу-семінару було висвітлено питання про міжкультурні аспекти організаційного консультування та компетенції, необхідні психологу-консультанту для успішної роботи з представниками інших культур.

Загалом тренінги-семінари були проведені з великим ентузіазмом як з боку шановної ведучої, так і з боку українських учасників. Спільне бажання продовжити серію подібних науково-практичних заходів із залученням провідних західноєвропейських психологів спонукає Українську Асоціацію організаційних психологів та психологів праці до подальшої роботи, спрямованої на поглиблення міжнародного співробітництва, яке, без сумніву, знайде своє втілення і в навчанні вітчизняних психологів, і у спільних (із нашими європейськими колегами) публікаціях у поважних зарубіжних виданнях, і в активній участі у міжнародних наукових форумах і проектах.

Матеріал підготували:

Л.М. Карамушка, Г.Л. Федосова, В.М. Івкін, О.А. Філь, О.С. Ковальчук, О.В. Креденцер, К.В. Терещенко (*Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці (УАОППП)*);
У. Шмідт-Брассе (*Консалтингове агентство "PSYCON" (Німеччина)*).

2.2. Науково-практична конференція
«Психологічні та соціально-економічні основи забезпечення
організаційного розвитку освітніх організацій»
(м. Біла Церква, 22-23 травня 2008 р.)

22–23 травня 2008 р. у м. Біла Церква відбулася науково-практична конференція «Психологічні та соціально-економічні основи забезпечення організаційного розвитку освітніх організацій». Конференцію було організовано спільно лабораторією організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, Київським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти педагогічних кадрів, Українською Асоціацією організаційних психологів та психологів праці, Центром організаційної та економічної психології. Ця конференція є першою в Україні конференцією з проблеми психолого-педагогічного забезпечення організаційного розвитку освітніх організацій.

У конференції взяли участь близько 100 учасників – директори та заступники директорів шкіл, шкільні психологи, працівники вищих навчальних закладів та інститутів післядипломної педагогічної освіти, наукові співробітники Інститутів АПН України та аспіранти з різних регіонів України.

Про актуальність досліджень у сфері організаційного розвитку свідчить кількість виступів, представлених на науковому форумі. Їх було близько 70, тексти у вигляді тез представлені у спеціальному збірнику «Психологічні та соціально-економічні основи забезпечення організаційного розвитку освітніх

організацій: Тези науково-практичної конференції (22–23 травня 2008 р., м. Біла Церква) / За наук. ред.: С.Д. Максименка, Л.М. Карамушки, Н.І. Клокар. – К.: Науковий світ, 2008. – 137 с.

Робота конференції тривала два дні.

На *пленарному засіданні № 1 «Організаційний розвиток: зміст, структура, загальні тенденції»*, виступили: зав. лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, доктор психологічних наук, професор *Л.М. Карамушка* (доповіді «Актуальні проблеми дослідження психологічного забезпечення організаційного розвитку освітніх організацій» та «Технологія психологічної підготовки менеджерів та персоналу до забезпечення організаційного розвитку освітніх організацій»), ректор Київського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти педагогічних кадрів, кандидат педагогічних наук *Н.І. Клокар* (доповідь «Програма розвитку закладу післядипломної освіти як інструмент реалізації регіональної освітньої політики»), проректор Київського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти педагогічних кадрів *О.В. Чубарук* (доповідь «Організаційний розвиток закладів освіти регіону у процесі реалізації дослідно-експериментальної роботи»), зав. відділом освіти Ставищенської райдержадміністрації Київської області *І.Г. Осадчий* (доповідь «Оцінювання стану та організаційного розвитку освітніх систем і принцип невизначеності»), старший науковий співробітник лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, кандидат психологічних наук *О.А. Філь* (доповідь «Формування конкурентоздатності особистості як важливе завдання організаційного розвитку освітніх організацій»). Також було надіслано вітання з побажанням успішної роботи конференції *С.Д. Максименком* – академіком-секретарем відділення психології, вікової фізіології та дефектології АПН України, директором Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, доктором психологічних наук, професором.

На пленарному засіданні № 2 «Особливості введення змін та організаційного розвитку освітніх організацій у Київському регіоні» виступили: С.М. Сушко, директор Києво-Святошинської районної класичної гімназії Київської області, завідувача науковою лабораторією особистісно орієнтованого навчання та виховання Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів (доповідь «Роль профільного навчання у задоволенні потреб клієнтів інноваційних закладів (на прикладі реалізації проекту «Мультипрофіль»); Ж.Ж. Осипенко, заступник директора з навчально-виховної роботи Києво-Святошинської районної класичної гімназії Київської області (доповідь «Визначення потреб клієнтів як один із факторів організаційного розвитку гімназії»); О.П. Вітюк, директор спеціалізованої загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів №12 з поглибленим вивченням інформаційних технологій м. Білої Церкви Київської області, завідуючий науковою лабораторією інформаційних технологій навчання Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів (доповідь «Розвиток інформаційно-комунікаційного комплексу як одна із пріоритетних цілей діяльності освітнього закладу»); Б.М. Смуток, директор гімназії №1 м. Білої Церкви Київської області, завідуючий науковою лабораторією профільного навчання Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, та О.П. Кравченко, заступник директора гімназії №1 м. Білої Церкви Київської області (доповідь «Вивчення потреб клієнтів як умова

організаційного розвитку гімназії»); *Н.Г. Слободянюк*, директор загальноосвітньої школи I–III ступенів №15 м. Білої Церкви Київської області, завідувача науковою лабораторією особистісно орієнтованого навчання та виховання Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, та *І.В. Луценко*, практичний психолог загальноосвітньої школи I–III ступенів №15 м. Білої Церкви Київської області (доповідь «Скринінг потребнісно-мотиваційної сфери як детермінанта проектної діяльності соціального спрямування»); *Ю.Ю. Йовбак*, директор Щасливського НВК Бориспільського району Київської області, завідуючий науковою лабораторією інтерактивних технологій навчання Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, та *Н.І. Богдан, І.А. Тригуб*, заступники з навчально-виховної роботи Щасливського НВК Бориспільського району Київської області, методисти наукової лабораторії інтерактивних технологій навчання Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів (доповіді «Вивчення потреб клієнтів освітніх послуг Щасливського навчально-виховного комплексу» та «Аналіз та умови задоволення потреб у сфері спортивної обдарованості»), *Л.М. Некраш*, завідувача центром соціально-педагогічної та психологічної діагностики і моніторингу відділу освіти Ставищенської райдержадміністрації Київської області, методист наукової лабораторії сільської школи Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів (доповідь «Особливості створення програми розвитку психологічної служби системи освіти сільського району»), *В.Д. Гутник*, директор ЦТДЮ «Соняшник» м. Білої Церкви Київської області, завідувача науковою лабораторією позашкільної освіти Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, *А.В. Аносова*, методист центру творчості дітей та юнацтва «Соняшник» м. Білої Церкви Київської області, методист наукової лабораторії позашкільної освіти Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів (доповідь «Впровадження інформаційних технологій у діяльність позашкільного навчального закладу») та ін. Особливістю цього пленарного

засідання стало те, що на ньому було представлено науково-практичні розробки керівників освітніх закладів та шкільних психологів, членів *семінару-тренінгу* з проблеми психологічних основ організаційного розвитку, який працював протягом 2007–2008 н. р. в Київському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти (наукові керівники тренінгу – співробітники лабораторії організаційної психології Л.М. Карамушка та О.А. Філь).

Увагу учасників *тематичної сесії № 1* було сконцентровано на проблемі управління змінами в освітніх організаціях. Так, наприклад, було розглянуто питання щодо змісту психологічної готовності та компетентності керівників і персоналу освітніх організацій до управління змінами, особливості прийняття управлінських рішень щодо введення інноваційних змін, умови формування мотивації працівників щодо введення змін, визначення причин опору змінам в організації та ін.

На *тематичній сесії № 2* розглядалася роль управлінської команди як важливої умови організаційного розвитку. Розкрито сутність такої команди, рівень психологічної готовності працівників освітніх та інших організацій до роботи в командах, фактори, що впливають на формування управлінської команди.

Тематичну сесію № 3 було присвячено особливостям мотиваційно-потребової сфери та міжособистісної взаємодії працівників освітніх організацій в умовах організаційного розвитку. Значну увагу привернули доповіді щодо консультування для вчителів, які працюють з дітьми з особливими потребами, кар'єрних орієнтацій старшокласників як важливого чинника їх підготовки до майбутньої професійної кар'єри, тенденцій та викликів післядипломної освіти педагогічних працівників, організації ефективної комунікації як важливого ресурсу розвитку освітньої організації.

І, нарешті, в науковому фокусі *тематичної сесії № 4* були проблеми організаційного розвитку в таких соціальних сферах, як державна служба, промисловість, бізнес, банківська справа, медицина. На секції були

представлені дослідження з питань відданості організації, «професійного вигорання» працівників державної податкової служби України, управління конфліктами як важливого напрямку організаційного розвитку великих торгових організацій, формування кадрового резерву, вияву підприємницької поведінки у процесі введення різних типів змін та ін.

Слід зазначити, що роботу тематичних сесій було розгорнуто в **провідних навчальних закладах** м. Біла Церква (спеціалізованій загальноосвітній школі I–III ступенів №12 з поглибленим вивченням інформаційних технологій; Державному ліцеї; загальноосвітній школі I–III ступенів №15 та ін.). Це надало учасникам конференції можливості познайомитися з практичним втіленням розвитку освітніх організацій м. Білої Церкви. Так, в одному із навчальних закладів учасники секції обговорили реалізацію концепції інклюзивної освіти (залучення дітей з особливими потребами до навчання поряд зі своїми ровесниками), прослухали доповідь про медіацію конфліктів у навчальному закладі, до якої готують учнів старших класів. В іншому експериментальному освітньому закладі детально було обговорено те, як учнів залучають до професійного використання інформаційних технологій. При підготовці домашніх завдань учні готують презентації за допомогою програми Power Point, використовують Інтернет-середовище для навчальних цілей.

На **заключному пленарному засіданні** виступили: зав. кафедрою психології Університету менеджменту освіти АПН України, кандидат психологічних наук, доцент *О.І. Бондарчук* (доповідь «Особистісний розвиток керівників загальноосвітніх навчальних закладів як чинник розвитку освітніх організацій»), науковий співробітник лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України *О.В. Креденцер* (доповідь «Оцінка персоналом освітніх організацій необхідності вияву підприємницької поведінки у процесі введення різних видів змін»). Також було обговорено результати роботи секцій, висловлено низку пропозицій та рекомендацій щодо подальшої розробки психологічних та соціально-

економічних проблем забезпечення організаційного розвитку освітніх організацій.

Для учасників конференції також була організована *екскурсія в дивовижний парк Олександрія*, де серед стародавніх дерев вони могли в неформальній ситуації обговорити свої наукові та професійні плани з однодумцями. Також відбувався цікавий вечір учасників конференції, де було продовжено обговорення проблем конференції у неформальних обставинах, встановлено нові контакти, визначено нові напрямки співробітництва між учасниками конференції.

Слід особливо наголосити, що проведення цієї конференції є результатом *спільної результативної діяльності* лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України та Київського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, яка триває протягом п'яти років і є прикладом успішної взаємодії науковців та практиків, які разом працюють у сфері організаційної психології та освітнього менеджменту.

Матеріал підготували:

Л.М. Карамушка, Г.Л. Федосова, О.А. Філь, О.С. Ковальчук, О.В. Креденцер, К.В. Терещенко, В.М. Івкін (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці);

Н.І. Клокар, О.В. Чубарук (Київський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти педагогічних кадрів).

2.3. V науково-практична конференція з організаційної та економічної психології

«Психологічні основи ефективної діяльності освітніх організацій в умовах соціально-економічних змін»

(м. Запоріжжя, 9-10 жовтня 2008 р.)

Проблеми організаційної та економічної психології викликають глибоку зацікавленість не тільки у професійних психологів, а також і у представників різних сфер діяльності, зокрема, освітян. Одним із нагальних питань, що постають перед психологічною наукою, є діяльність організації в умовах соціально-економічних змін. Значна кількість наукових розробок з цієї проблеми, що знайшли своє практичне втілення у практиці, з'являється і в Україні, зокрема, в лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. Але представники сфер вищої та середньої освіти не завжди мають можливість ознайомитися з результатами таких досліджень. З огляду на це проведення науково-практичних форумів, де освітяни та психологи мали б можливість обмінятися поглядами на актуальні питання сьогодення, є шляхом об'єднання науки і практики.

Одним із таких заходів стала V науково-практична конференція з організаційної та економічної психології «Психологічні основи ефективної діяльності освітніх організацій в умовах соціально-економічних змін», що була проведена в м. Запоріжжі 9-10 жовтня 2008 р. Її організаторами стали Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України (лабораторія організаційної психології), Управління освіти і науки Запорізької міської ради, Запорізький національний університет (факультет соціальної педагогіки та психології, кафедра практичної психології), Українська Асоціація організаційної психології та психологів праці (УАОППП), Центр організаційної та економічної психології. На конференції виступили понад 50 психологів та педагогів з більше, ніж 10 регіонів України (тексти виступів представлені в збірці тез конференції). В роботі пленарного засідання та секцій, окрім виступаючих,

брали участь запрошені викладачі та студенти ВНЗ, вчителі середніх загальноосвітніх закладів.

Конференцію розпочали з привітань від міського голови м. Запоріжжя Є.Г. Карташова, ректора Запорізького національного університету, доктора історичних наук, професора С.М. Тимченка, академіка АПН України, директора Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України С.Д. Максименка і зав. лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, президента УАОППП, доктора психологічних наук, професора Л.М. Карамушки. *Пленарне засідання* було присвячене висвітленню актуальних проблем діяльності освітніх організацій в умовах соціально-економічних змін – оцінці персоналом освітніх організацій основних типів змін в організаціях, розвитку конкурентоздатності персоналу та ролі команд в управлінні змінами. Було проаналізовано питання розвитку інформаційно-навчального середовища в освітніх організаціях регіону, становлення управлінської ідентичності керівників закладів середньої освіти в умовах змін, проблеми підготовки психологів як важливої умови психологічного забезпечення управління змінами в освітніх організаціях. На пленарному засіданні виступили начальник управління освіти і науки Запорізької міської ради Д.О. Секиринський, доктор психологічних наук, професор Л.М. Карамушка, проректор Київського

обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, кандидат педагогічних наук, доцент Клокар Н.І., зав. кафедри психології Університету менеджменту освіти АПН України, кандидат психологічних наук, професор Бондарчук О.І., старший науковий співробітник Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України О.А. Філь.

Наступного дня тривала робота тематичних секцій, які розташувалися в аудиторіях ЗНУ та багатопрофільних ліцеїв міста. Так, наприклад, *першу секцію* було присвячено психологічним особливостям діяльності середніх загальноосвітніх навчальних закладів в умовах соціально-економічних змін, таким, як психологічна компетентність керівників середньої та вищої освіти, роль підприємницької поведінки працівників освітніх організацій під час змін, формування толерантності директорів шкіл тощо. Доповіді стосувалися також профілактики Інтернет-залежної поведінки підлітків, профілактики та подолання дитячих страхів, впливу музики на забезпечення психічного здоров'я учнів, розвитку їх кар'єрних орієнтацій. На *другій секції* мова йшла про

діяльність ВНЗ в умовах соціально-економічних змін – забезпечення ефективної комунікації, розвиток організаційної культури кафедр університетів, а також мотивацію навчальної діяльності студентів, становлення їх гендерної ідентичності, формування правосвідомості та екологічної культури. Доповіді *третьої секції* висвітлювали психологічні особливості введення змін у різних соціальних сферах: державній службі, промисловості, бізнесі, банківській справі, сільському господарстві, медицині та ін. Великої уваги тут було надано попередженню плинності персоналу, розвитку відданості організації у персоналу, запобіганню конфліктам в організації, формуванню стресостійкості особистості та попередженню професійного стресу у співробітників організації під час введення змін. Увагу учасників *четвертої секції* привернули проблеми підготовки менеджерів, персоналу та психологів до діяльності в умовах соціально-економічних змін – відбір та підготовка менеджерів та персоналу організацій до подолання опору змінам, до роботи в складі самокерованих команд, до проведення переговорів. Також були висвітлені психологічні умови формування гендерної компетентності та подолання гендерних стереотипів, етнічної компетентності, надання ефективної психологічної допомоги літнім людям в організації в процесі управління змінами.

Слід сказати, що кожного дня для учасників конференції було організовано екскурсійні заходи – екскурсії містом Запоріжжя з відвідуванням «ДніпроГЕСу», подорож заповідним островом Хортиця, де виступив Козацький театр.

Загалом, ми вважаємо, що відбувся досить серйозний науковий захід, який зібрав провідних вітчизняних фахівців – психологів та педагогів і став важливим етапом розвитку української організаційної та економічної психології.

Матеріал підготували:

Л.М. Карамушка, Г.Л. Федосова, О.А. Філь, О.С. Ковальчук, О.В. Креденцер, К.В. Терещенко, В.М. Івкін (Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці)

3. Наукові події за кордоном

3.1. XXIX Всесвітній психологічний конгрес: участь членів Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці (Берлін, Німеччина, 20–25 липня 2008 р.)

Історія проведення **Всесвітніх конгресів з психології** починається з 1889 року. Саме тоді такий конгрес уперше відбувся у Парижі, після чого подібні конгреси проводились раз на 4 роки в різних країнах світу, серед яких можна назвати Нідерланди (1926), Данію (1932), Великобританію (1948), Канаду (1954, 1996), Швецію (2000), Китай (2004) та інші.

20–25 липня 2008 року в м. Берлін (Німеччина) відбувся XXIX Всесвітній конгрес з психології (ICP 2008). ICP 2008 був організований Міжнародним Союзом психологічної науки (International Union of Psychological Science, IUPsyS) разом із *Німецькою федерацією психологічних асоціацій* (German Federation of Psychologists' Associations) (приймаюча сторона). Президентом ICP 2008 був професор Пітер А. Френч (Peter A. Frensch).

Учасниками Конгресу зареєструвалися біля 8600 науковців. Більше ніж 9000 презентацій були зроблені 7000 дослідниками більше ніж зі 100 країн світу. Зокрема, у конгресі взяли участь 75 запрошених доповідачів із 44 країн світу, серед яких такі провідні всесвітньо відомі вчені-психологи, як *Філіп Зімбардо* (Philip Zimbardo, USA), *Джеймс МакКлелланд* (McClelland James L., USA), *Клаус Фидлер* (Klaus Fiedler, Germany) та інші. Окрім того, учасниками ICP 2008 стали також і *Крістіна Маслач* (Christina Maslach, USA), *Анна*

Леонова, Росія, Хосе-Марія Пейро (Jose. M. Peiro, Spain), Еріх Кірхлер (Erich Kirchler, Austria) та багато інших відомих учених-психологів із багатьох країн світу, з усіх континентів.

На Конгресі були організовані *різні види наукової діяльності*: доповіді запрошених лекторів, запрошені симпозиуми, симпозиуми, усні презентації, постерні секції, воркшопи, дискусії.

Українські вчені-психологи, члени УАОПП з різних регіонів України, представили результати своїх досліджень, які були включені до збірника конгресу у вигляді тез виступів:

1. *Басіна Алла* «Організаційна ефективність керівників шкіл в Україні через Модель конкуруючих цінностей» (м. Київ);
2. *Берднікова Олена* «Психологічний профіль керівників проектів у бізнес організаціях» (м. Київ);
3. *Бондарчук Олена* «Професійна деформація керівників освітніх організацій та її запобігання» (м. Київ);
4. *Бондарчук Олена, Карамушка Людмила, Паньковець Віталій* «Що спричиняє професійний стрес у менеджерів освіти?» (м. Київ);
5. *Вінославська Олена* «Тренінг етичного розвитку майбутніх українських менеджерів» (м. Київ);

6. *Грушевській Віталій* «Ціннісний компонент психологічної культури у студентів ВНЗ» (м. Миколаїв);
7. *Дзюба Тетяна* «Гендерні аспекти компетентності завучів шкіл в управлінні конфліктами» (м. Полтава);
8. *Івкін Володимир, Карамушка Людмила* «Фактори, що перешкоджають інноваційним процесам в освітніх організаціях» (м. Київ);
9. *Карамушка Людмила* «Позитивні та негативні аспекти введення змін в українських організаціях» (м. Київ);
10. *Карамушка Людмила, Філь Олена* «Формування інноваційних управлінських команд в організаціях» (м. Київ);
11. *Карамушка Людмила, Філь Олена, Ліплянська Оксана* «Збалансованість орієнтації на персонал та завдання керівників організацій як чинник запобігання плинності кадрів» (м. Київ);
12. *Карамушка Тарас* «Основні типи кар'єрних орієнтацій студентів ВНЗ та вплив гендеру на їх розвиток» (м. Київ);
13. *Ковальчук Олена* «Монохронно-поліхронне ставлення до часу в українській, американській та французькій культурах» (м. Київ);
14. *Корень Людмила* «Мотивація вибору професії вчителя» (м. Київ);
15. *Король Ольга* «Вплив ціннісних орієнтацій менеджерів на прийняття управлінських рішень в організаціях» (м. Євпаторія);
16. *Кравцова Юлія* «Особливості орієнтації на завдання та персонал працівників бізнес організацій» (м. Київ);
17. *Креденцер Оксана* «Дослідження готовності до ризику у підприємців» (м. Київ);
18. *Лебедева Наталія, Самійленко Дмитро* «Професійна мотивація та відданість організації» (м. Алчевськ);
19. *Михайленко Вікторія* «Особливості прояву інноваційних навичок до роботи в команді у державних службовців» (м. Одеса);
20. *Можвіло Олена* «Психологічні причини опору персоналу змінам в організації» (м. Київ);

21. *Романовский Александр* «Синергичный подход до інтеграції гуманітарної та технічної освіти» (м. Харків);
22. *Рустанович-Варфоломеева Зоя* «Розвиток рівня самореалізації особистості студентів» (м. Миколаїв);
23. *Терещенко Кіра* «Фактори, що визначають ставлення українців і росіян в Україні до етнічних і соціально-економічних питань» (м. Київ);
24. *Терещенко Кіра, Філь Олена* «Розвиток характеристик конкурентоздатності студентів економічного профілю як умова успішної майбутньої професійної діяльності в організації» (м. Київ);
25. *Толков Александр* «Причини опору змінам у вищих навчальних закладах» (м. Кам'янець-Подільський);
26. *Федосова Ганна* «Подолання емоційних комунікативних проблем у студентів» (м. Київ);
27. *Філь Олена* «Конкурентоздатність працівників організацій: чинники, що покращують і погіршують ефективність роботи» (м. Київ);
28. *Філь Олена, Карамушка Людмила, Козубай Наталія* «Особливості розвитку потреби в подальшому розвитку працівників організацій» (м. Київ);
29. *Францев Александр* «Психосемантичні аспекти об'єктних відносин в екіпажах риболовних суден» (м. Сімферополь);
30. *Ходакевич Ольга* «Психологічні аспекти ставлення студентів до грошей» (м. Київ).

Слід зазначити, що вперше на Всесвітньому психологічному конгресі українськими психологами був організований та проведений (як спеціальне запрошення організаційного комітету ІСР 2008) **запрошений симпозіум (Invited Symposia) «Організаційна психологія в Україні: основні тенденції та розвиток»** (керівник симпозіуму – доктор психологічних наук, професор Людмила Миколаївна Карамушка, дискусант – професор Барбара Козушнік (Barbara Kozusznik, Poland)). На цьому симпозіумі були представлені наступні виступи-презентації:

1. *Карамушка Людмила* «Позитивні та негативні аспекти введення змін в українських організаціях» (м. Київ);
2. *Берднікова Олена* «Психологічний профіль керівників проектів у бізнес організаціях» (м. Київ);
3. *Філь Олена* «Конкурентоздатність працівників організацій: чинники, що покращують і погіршують ефективність роботи» (м. Київ);
4. *Шмідт-Брассе Уте* «Навчання організаційних психологів формуванню команд: німецько-український досвід» (м. Вільденхаузен, Німеччина);
5. *Бондарчук Олена, Карамушка Людмила, Паньковець Віталій* «Що спричиняє професійний стрес у менеджерів освіти» (м. Київ);
6. *Терещенко Кіра, Філь Олена* «Розвиток характеристик конкурентоздатності студентів економічного профілю як умова успішної майбутньої професійної діяльності в організації» (м. Київ).

Також доктор психологічних наук, професор Людмила Миколаївна Карамушка виступила **співорганізатором** (разом з професором Євою Бамберг, Німеччина) **на симпозиумі, присвяченому інноваціям в організаціях**, на якому також були представлені виступи-презентації наших українських колег:

1. *Карамушка Людмила, Філь Олена* «Формування інноваційних управлінських команд в організаціях» (м. Київ);

2. *Івкін Володимир, Карамушка Людмила* «Фактори, що перешкоджають інноваційним процесам в освітніх організаціях» (м. Київ);

Окрім того, українськими психологами, членами УАОППІ зроблено ще ряд усних та постерних презентацій:

1. *Бондарчук Олена* «Професійна деформація керівників освітніх організацій та її запобігання» (м. Київ);

2. *Вінославська Олена* «Етичний розвиток майбутніх українських менеджерів у тренінгу» (м. Київ);

3. *Карамушка Людмила, Філь Олена, Ліплянська Оксана* «Збалансованість орієнтації на персонал та завдання керівників організацій як чинник запобігання плинності кадрів» (м. Київ);

4. *Карамушка Тарас* «Основні типи кар'єрних орієнтацій студентів ВНЗ та вплив гендеру на їх розвиток» (м. Київ);

5. *Ковальчук Олена* «Монохронно-поліхронне ставлення до часу в українській, американській та французькій культурах» (м. Київ);

6. *Креденцер Оксана* «Дослідження готовності до ризику у підприємців» (м. Київ);

7. *Терещенко Кіра* «Фактори, що визначають ставлення українців і росіян в Україні до етнічних і соціально-економічних питань» (м. Київ);

8. *Толков Олександр* «Причини опору змінам у вищих навчальних закладах» (м. Кам'янець-Подільський);

9. *Філь Олена, Карамушка Людмила, Козубай Наталія* «Особливості розвитку потреби в подальшому розвитку працівників організацій» (м. Київ).

Окрім робочих засідань, Конгрес включав неофіційні зустрічі (відкриття Конгресу, різноманітні тематичні зустрічі-фуршети, вечірки у стилі диско тощо), де запрошені гості мали можливість ближче познайомитися один з одним, неформально поспілкуватися, обговорити цікаві питання та плани на майбутнє. Також була запропонована цікава культурна програма, що дозволило учасникам Конгресу відвідати історичні та культурні пам'ятки Берліна, Потсдама та Дрездена.

Українські психологи, які брали безпосередню активну участь у Конгресі, отримали неоціненний професійний досвід роботи на конгресах такого рівня. За декілька днів вони мали можливість презентувати там результати своїх досліджень, обговорити їх з іншими учасниками Конгресу, прослухати безліч науково-практичних доповідей з різноманітних актуальних проблем усіх

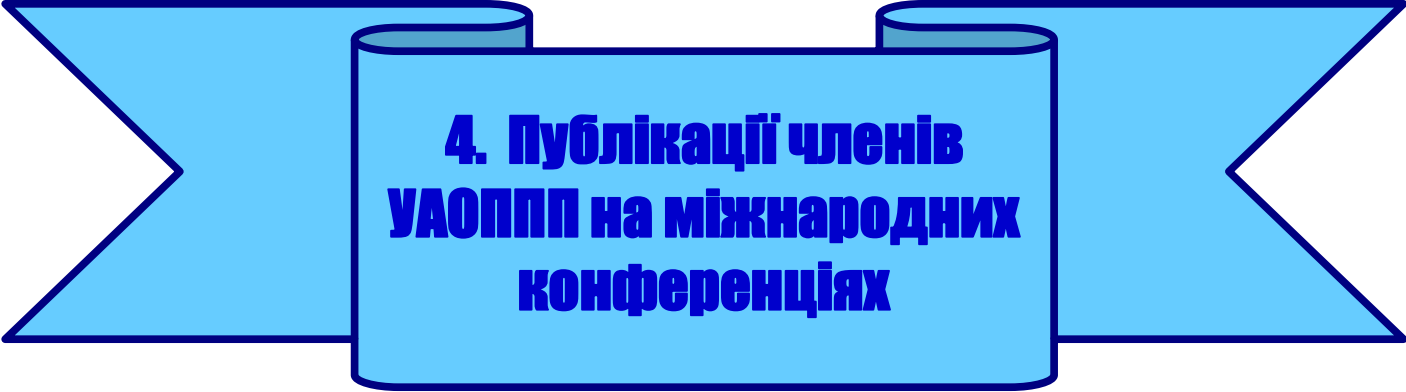
напрянків психології, зустрітися зі знайомими іноземними психологами, обговорити з ними плани щодо майбутньої співпраці, а також отримати безліч нових професійних контактів з науковцями з усього світу.

Також українські психологи мали унікальну можливість поєднання наукової роботи з цікавим та плідним відпочинком у Берліні, в одному із найвідоміших туристичних центрів Європи, знайомства з його культурними та історичними традиціями, народом, визначними пам'ятками архітектури та мистецтва.

Наступний, XXX Міжнародний психологічний Конгрес відбудеться 22–27 липня 2012 року в м. Кейптаун, Південно-Африканська Республіка.

Матеріал підготували:

Л.М. Карамушка, О.В. Креденцер, О.А. Філь, О.І. Бондарчук, К.В. Терешенко
(Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці)

4. Публікації членів УАОПП на міжнародних конференціях

Публікації учасників ХХІХ Всесвітнього психологічного конгресу (Берлін, Німеччина, 20–25 липня 2008 р.)

1. Berdnikova, E. Psychological profile of project leaders in business organizations // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 18.
2. Bondarchuk, O. Professional deformation in heads of educational institutions and their prevention // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 403.
3. Bondarchuk, O., Karamushka, L., Pankovets, V. What causes professional stress in education managers? // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 19.
4. Dzuba, T. Gender aspects of deputy school principals' conflict management competence // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 520.
5. Fedosova, A. Overcoming of emotional communicative problems in students // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 671.
6. Fil, A. Organization employees competitiveness: A team performance improving or aggravating factors // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 19.
7. Fil, A., Karamushka, L., Kozubai, N. Distinctive features of development of the need of further improvement in organization employees // Abstracts of

- XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 94.
8. Frantsev, A. Psychosemantic aspect of object relations in fishing vessel crews // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008).– P. 784.
 9. Grushevsky, V. Value component of psychological culture of higher education students // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 632.
 10. Ivkin, V., Karamushka, L. Factors that hamper innovative processes in educational organizations // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008).– P. 213.
 11. Karamushka, L. Positive and negative aspects of change processes in Ukrainian organizations // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 18.
 12. Karamushka, L., Fil, A. Building innovation management teams in organizations // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 213.
 13. Karamushka, L., Fil, A., Lipyanska, O. Organization heads' well-balanced orientations toward personnel and task as turnover prevention // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 459.
 14. Karamushka, V. Motivation component of fund-raising activities of environmental NGOs // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 75.
 15. Khodakevich, O. Psychological aspects of students' attitudes to money // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008).– P. 680.
 16. Koren, L. Motivation of choosing the profession of teacher // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008).– P. 639.

17. Korol, O. Effects of value orientations on managerial decision-making in organizations // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 639.
18. Kovalchuk, O. Monochronic-Polychronic attitudes towards time in Ukrainian, American and French cultures // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 681.
19. Kravtsova, J. Distinctive features of employees' task and personnel orientations in business organizations // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 461.
20. Kredentser, O. Investigation of entrepreneurs' readiness to take business risks // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 640.
21. Lebedeva, N. Professional motivation and organizational commitment // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 106.
22. Mozhilo, O. Psychological causes of employees' resistance to change in organizations // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 153.
23. Mykhaylenko, V. Distinctive manifestations of innovative teamwork skills in civil servants // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 467.
24. Rustanovich, Z. Increasing levels of students' self-realization // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 806.
25. Tereshchenko, K., Fil, A. Development of competitiveness in economics students as a prerequisite of their future efficient work in organizations // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 19.

26. Tolkov, O. Causes of resistance to changes in institutions of higher education // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 700.
27. Vynoslavskaya, O. Moral development of future Ukrainian managers by training // Abstracts of XXIX International Congress of Psychology (Berlin, Germany, July 20-25, 2008). – P. 72.

Матеріал підготували:

Л.М. Карамушка, О.В. Креденцер, О.А. Філь, О.І. Бондарчук, К.В. Терещенко
(Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці)

5. УАОПШ ЗУСТРІЧАЄ НОВИЙ РІК

5.1. Святкування Нового року

24 грудня 2008 р. члени Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці зібралися в одному із затишних кафе в центрі м. Києва для святкування Нового року. Слід відзначити щире бажання наших колег провести цей вечір разом, що сприяло їх приїзду навіть з Кам'янця-Подільського та Переяславу-Хмельницького.

Святкування проходило дуже весело. На початку прибулі отримали тексти віршів з побажаннями, які можна було вплітати в свої привітання. Кожний, хто вітав учасників свята, казав, що саме цей вірш припав йому до

душі і буз співзвучний новорічному настрою. Різноманітні інтелектуальні конкурси та вікторини поживали перебіг свята. Кожний з учасників отримав заохочувальні нагороди. Під час музичних перерв було організовано веселі конкурси (наприклад, на кращий парний танок з м'ячем). За святковим столом було організовано поетичне змагання на продовження рядків новорічного вірша.

В вітальних промовах лунали побажання подальших успіхів одному і Асоціації та сподівання на те, що в 2009 році УАОППП працюватиме ще успішніше.

5.2. Привітання Виконавчої дирекції УАОППП з Новорічними святами

ШАНОВНИЙ КОЛЕГО!

***ВИКОНАВЧА ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ
ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ ТА ПСИХОЛОГІВ ПРАЦІ
ВІТАЄ ВАС З НОВИМ РОКОМ І РІЗДВОМ!***

***МИ БАЖАЄМО ВАМ МІЦНОГО ЗДОРОВ'Я, МИРУ ТА
ЗЛАГОДИ ВАШИМ СІМ'ЯМ, ТВОРЧИХ ЗДОБУТКІВ ТА
ЕНЕРГІЇ!***

***ЗИЧИМО НАТХНЕННЯ І УСПІХУ В ПРОФЕСІЙНИХ
СПРАВАХ ТА ДОСЯГНЕНЬ НА ТЕРЕНАХ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ!***

***ІЗ СПОДІВАННЯМ НА ПЛІДНУ СПІВПРАЦЮ В 2009 РОЦІ
ТА ПОВАГОЮ –***

Виконавча дирекція УАОППП!

УАОППП

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 2
ГРУДЕНЬ 2008

УКРАЇНА

УКРАЇНЬСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ ТА ПСИХОЛОГІВ ПРАЦІ
ВУЛ. ПАНЬКІВСЬКА, 2
КИЇВ-01033

(E-MAIL: LKARAMA01@yahoo.co.uk
uaoppp@online.ua)

(ТЕЛ. + 38 044 288 07 19; FAX. + 38 044 288 07 19)
МОБ. ТЕЛ. 8 (095) 607 96 27

[HTTP://WWW.UAOWP.IATP.ORG.UA](http://www.uaowp.iatp.org.ua)

E-MAIL: UAOPPP@ONLINE.UA

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

КАРАМУШКА Л.М., Д-Р ПСИХОЛ. Н., ПРОФ. (ГОЛ. РЕД.)
ФІЛЬ О.А., К. ПСИХОЛ. Н.
ФЕДОСОВА Г.Л., К. ПСИХОЛ. Н.
КРЕДЕНЦЕР О.В.
КОВАЛЬЧУК О.С.
ТЕРЕЩЕНКО К.В.
ІВКІН В.М.